

VODIČ ZA LUTANJA PO BESPUĆIMA DUŠE

“Kutija života” je roman koji bi se najpribližnije mogao definisati kao putopis po sopstvenim neistraženim predelima. Od Radona, koji kreće u potragu za kutijom života, preko Mehrida Čengića koji je u potrazi za sobom, pa sve do autobiografskih detalja iz života samog autora – svi junaci, pre svega, tumaraju neistraženim predelima po bespućima sopstvene duše.

“Kutija života” nije roman koji se brani stilskom doslednošću, čvrstinom fabule i razvojem karaktera junaka. Ovo je roman koji vraća priču u njene prvobitne okvire – mitove i bajke u kojima je mašta važnija od logike i stilske doslednosti. Ovo je roman o ljubavi i sudbini, o potrazi i lutanju, o životu pre i posle smrti. Ovo je roman u kome mešavina žanrova čini jedinstvenu celinu. Neko će ga čitati kao krimić, neko kao roman toka svesti a neko kao melodramu sa srećnim krajem, naravno “srećnim”, na naš način. A srećan kraj na naš način je jedino onaj kraj u kome je sve ostalo otvoreno i u kome se ne zna šta će dalje biti. Kada god se na ovim prostorima desio definitivni kraj, bilo da je reč o ljubavi, putovanju ili političkom projektu – neko je morao da strada. Zato je kod nas svaki kraj više početak nečeg novog, nego što je razrešenje nečega što se već dogodilo.

Mnoštvo pitanja, postavljenih i nepostavljenih ne nalazimo ni u životu, pa ih samim tim nećemo naći ni na stranicama ove knjige. “Kutija života” više liči na bedekir za snalaženje u mračnim predelima sopstvene duše, nego što pokušava da pruži definitivne odgovore o velikim životnim istinama. Više liči na nepopunjeni upitnik za svakog onog Robinzona koji je doživeo životni brodolom, pa bi da preživi na pustom ostrvu života, tražeći sopstvenu kutiju. A kutija života, kao i sve kutije u koje nismo zavirivali godinama – krije svoje tajne. Tajne, kao i sve tajne, kazuju se bližnjima i posvećenima. Tako i Hadžialićeve roman “Kutija života”, otvara svoje tajne tek desetak stranica pred kraj, upravo onim bližnjima (kao soj koji izumire, svi čitaoci su danas u srodstvu mnogo bližem nego što sami mogu pretpostaviti). “Kutija života” otvara svoje tajne posvećenicima koji su izdržali sva iskušenja glavnih junaka, da bi tu, desetak stranica pred kraj počele da se sklapaju kockice mozaika koji traje više od hiljadu godina. A da li će se konačno sklopiti? Moraćemo da sačekamo kraj trilogije u kojoj je “Kutija života” samo početak odiseje.

I zaista, mešavina žanrova i pogleda na svet u „Kutiji života“ predstavlja pravu odiseju, kako za junake romana, tako i za čitaoce. Odiseja može biti (kao i ona Homerova) lutanje po nepoznatim predelima, kao usud ili kazna bogova. Odiseja može biti i tumaranje po zabitima sopstvene duše, kao kazna za pokušaj pronalaženja sebe. Kod junaka „Kutije života“ lutanje se odvija na oba nivoa. Da li

će stići do cilja? Ko je uopšte govorio o cilju? Važno je putovanje, pa makar se pretvorilo u odiseju. A na tom putovanju čitaoci se zajedno sa junacima romana sudaraju sa najneverovatnijim pojavama i događajima, upravo onima kakve samo život može da konstruiše. Kada zalutamo taman toliko da ne vidimo izlaz, tražeći ono Nešto (pa makar to bila „kutija života”) – uvek i neizostavno nalazimo sebe. U odiseji Hadžialićevih junaka, veliki broj čitalaca imaće priliku da pronađe sebe. Da li treba bilo šta više očekivati od jednog romana?!

Petar Lazić